

Minister van Financiën en
Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Datum 12 mei 2025
Betreft Internetconsultatie Implementatiewet herziene
richtlijn consumentenkrediet

Uw kenmerk
Ons kenmerk

Excellenties,

Kifid maakt graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de internetconsultatie over de Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet. Wij zullen onze reactie beperken tot onderdelen die raken aan de taak van Kifid.

Over Kifid

Kifid is het deskundige en toegankelijke klachtenloket voor mensen met een klacht over een financieel product of dienst van een bank, verzekeraar of andere financiële dienstverlener. Mensen met een klacht over hun kredietregistratie bij BKR kunnen ook bij Kifid terecht. Dat geldt ook voor mensen met een incassotuchtklacht over een geregistreerde incassodienstverlener.

Aandachtspunten

Kifid erkent het belang van het waarborgen van een hoog niveau van consumentenbescherming bij de verlening van krediet. Daarom omarmt Kifid ook de in het wetsvoorstel opgenomen uitbreiding van wettelijke waarborgen voor nieuwe kredietproducten, zoals 'koop nu, betaal later', creditcards en 'rood staan' bij de bank. Wij zien evenwel enkele punten die wat ons betreft verduidelijking behoeven.

Graag brengen wij de volgende punten onder uw aandacht.

1. In overweging 88 van de preambule bij de richtlijn (Richtlijn EU 2023/2225) staat dat consumenten ook recht moeten hebben tot alternatieve geschillenbeslechtsprocedures 'voor de beslechting van precontractuele geschillen over de bij de richtlijn ingestelde rechten en verplichtingen, bijvoorbeeld in verband met de vereisten op het gebied van precontractuele informatie, adviesdiensten en kredietwaardigheidsbeoordelingen en in verband met de informatie die wordt verstrekt door kredietbemiddelaars die worden vergoed door kredietgevers en dus geen rechtstreekse contractuele band hebben met consumenten'.

Datum 12 mei 2025

Uw kenmerk

Betreft Internetconsultatie Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet Ons kenmerk

Hieruit lijkt te volgen dat de richtlijn - anders dan de oude richtlijn (Richtlijn 2008/48 EG) - voorschrijft dat consumenten ook toegang moeten hebben tot alternatieve geschillenbeslechting voor de beslechting van precontractuele geschillen zonder dat uiteindelijk een overeenkomst wordt gesloten.

In artikel 40 van de richtlijn staat dat de lidstaten ervoor moeten zorgen dat consumenten toegang hebben voor geschillen 'over rechten en verplichtingen met betrekking tot kredietovereenkomsten die conform deze richtlijn zijn vastgesteld'.

Dit artikel is ten opzichte van de oude richtlijn aangepast. In de oude richtlijn stond het in artikel 24 nog als volgt gedefinieerd: 'De lidstaten zorgen ervoor dat er adequate en doelmatige procedures worden ingesteld voor de buitengerechtelijke beslechting van consumentengeschillen betreffende kredietovereenkomsten.' Het lijkt dus dat met het nieuwe artikel 40 in de richtlijn een wijziging is beoogd.

De tekst in de preambule in combinatie met het gewijzigde artikel 40 in de richtlijn wijst op een uitbreiding van het materiële toepassingsgebied zodat daaronder ook komen te vallen geschillen in verband met precontractuele fasen waarin consumentenrechten bestaan met betrekking tot kredietovereenkomsten, ongeacht of de consument uiteindelijk een overeenkomst sluit. Het gaat dan bijvoorbeeld om misleidende reclame en ontbrekende, onduidelijke of misleidende informatie.

In de implementatiewet is hierover niets opgenomen. Enige verduidelijking lijkt gewenst. In dat kader verdient opmerking dat bij de voorgenomen herziening van de ADR-richtlijn nog geen duidelijkheid bestaat over uitbreiding van het toepassingsbereik naar precontractuele geschillen ongeacht of de consument uiteindelijk een overeenkomst sluit. Bovendien is het ongewenst als precontractuele geschillen van consumenten met betrekking tot consumentenkredieten die onder de richtlijn vallen wel door Kifid zouden worden behandeld en precontractuele geschillen met betrekking tot bijvoorbeeld hypothecaire geldleningen niet.

2. Het nieuwe artikel 4:34b lid 1 Wft bepaalt dat een kredietverstrekker geen kredietovereenkomst mag aangaan met een minderjarige consument. En lid 2 van dit artikel bepaalt dat dit verbod niet van toepassing is op kredietovereenkomsten (anders dan die voorzien in uitstel van betaling) als de wettelijk vertegenwoordiger toestemming heeft gegeven; die toestemming moet blijken uit een ondubbelzinnige en duidelijke bevestigende handeling. Anders gezegd: de toestemming mag niet verondersteld worden. Daarmee wordt in essentie artikel 1:234 lid 3 BW ingevuld. Die koppeling met artikel 1:234 BW blijkt uit de MvT (p. 37):

"De eerste voorwaarde ten aanzien van de uitdrukkelijke en ondubbelzinnige toestemming van de wettelijk vertegenwoordiger moet worden gezien in samenhang met artikel 1:234 BW, dat bepaalt dat minderjarigen slechts handelingsbekwaam zijn met toestemming van hun wettelijke vertegenwoordiger. Dit houdt in dat minderjarigen zonder

Datum 12 mei 2025

Uw kenmerk

Betreft Internetconsultatie Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet Ons kenmerk

deze toestemming in beginsel geen rechtsgeldige overeenkomsten kunnen aangaan. In bepaalde gevallen mag deze toestemming echter worden verondersteld, namelijk wanneer het een rechtshandeling betreft ten aanzien waarvan het in het maatschappelijk verkeer gebruikelijk is dat minderjarigen die op een bepaalde leeftijd zelfstandig verrichten. Artikel 4:34b, tweede lid, maakt duidelijk dat het zelfstandig aangaan van een kredietovereenkomst door minderjarige consumenten nimmer geldt als in het maatschappelijk verkeer gebruikelijk. Zij zijn hiervoor nooit zelfstandig handelingsbekwaam en moeten altijd de (ondubbelzinnige en duidelijk bevestigende) toestemming van hun wettelijk vertegenwoordiger hebben.”

Dit doet de vraag rijzen naar de civielrechtelijke consequenties van het publiekrechtelijke verbod om een kredietovereenkomst aan te gaan met een minderjarige consument. In beginsel is een overeenkomst die in strijd is met een bepaling uit de Wft niet nietig. Dat volgt uit artikel 1:23 Wft. Maar hoe zit dat bij een kredietovereenkomst die in strijd is met artikel 4:34b Wft? Door (de Memorie van Toelichting op) artikel 4:34b lid 2 Wft wordt in essentie een invulling gegeven aan artikel 1:234 lid 3 BW. Hierdoor zou betoogd kunnen worden dat – óók civielrechtelijk gezien – de toestemming van de ouder niet verondersteld mag worden (en dat dus uitdrukkelijke toestemming vereist is) en dat als uitdrukkelijke toestemming van de ouder ontbreekt, de minderjarige niet handelingsbekwaam is om een kredietovereenkomst te sluiten – en er dus geen rechtsgeldige kredietovereenkomst tot stand komt. Is het de bedoeling van de wetgever dat artikel 4:34b Wft deze (civielrechtelijke) consequentie heeft? Het zou goed zijn als de MvT hier helderheid over brengt. Indien het voorgaande beoogd is, geven wij u in overweging ook artikel 1:234 BW zodanig aan te passen.

3. Voor leveranciers van roerende zaken of diensten die als nevenactiviteit bemiddelen in krediet en die kwalificeren als micro-, kleine of middelgrote ondernemingen wordt gebruik gemaakt van de lidstaattoptie uit art. 37, derde lid, onder a van de richtlijn om hen volledig vrij te stellen van een vergunning- of registratieplicht. Uit de MvT en de implementatiewet wordt niet duidelijk of in die gevallen aansluiting bij Kifid wel of niet verplicht is. De vrijstelling van een vergunning -en registratieplicht zal worden geregeld in de Vr Wft. Niet duidelijk is of er in de Vr Wft ook iets wordt opgenomen over al dan geen verplichte aansluiting bij Kifid. Een verduidelijking op dit punt lijkt wenselijk.
4. Het huidige artikel 7:60 lid 3 BW bepaalt dat het niet in acht nemen van lid 1 of lid 2 van artikel 7:60 BW een oneerlijke handelspraktijk vormt. Doordat er enkele leden worden toegevoegd aan dit artikel, wordt lid 2 verplaatst naar lid 5 en wordt lid 3 verplaatst naar lid 7. Echter, in artikel 7:60 lid 7 BW (nieuw) staat nu dat het niet in acht nemen van lid 1 of lid 3 een oneerlijke handelspraktijk vormt. De verwijzing naar lid 5 (dus wat eerst in lid 2 stond) ontbreekt nu in lid 7. Aangezien er op dit punt geen inhoudelijke wijziging beoogd is, lijkt dit een vergissing. Dat betekent dat in lid 7

Datum 12 mei 2025

Uw kenmerk

Betreft Internetconsultatie Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet Ons kenmerk

moet worden opgenomen dat het niet in acht nemen van lid 1, lid 3 of lid 5 een oneerlijke handelspraktijk vormt.

5. Het nieuwe artikel 7:67a BW implementeert artikel 18, zevende lid, van de richtlijn. Hierin staat dat het de kredietgever niet is toegestaan om de kredietovereenkomst ten nadele van de consument te beëindigen of wijzigen op grond van een onjuist uitgevoerde beoordeling van kredietwaardigheid, tenzij de consument in het kader van die beoordeling bewust informatie heeft achtergehouden of onjuist heeft weergegeven. Wij realiseren ons dat de wetgever de richtlijn op dit punt moet volgen maar willen graag onze zorg uiten dat het niet kunnen beëindigen of wijzigen van een kredietovereenkomst haaks kan komen te staan op de beoogde consumentenbescherming met betrekking tot het voorkomen van betalingsproblemen. In geval van bijvoorbeeld creditcards of andere doorlopende kredietovereenkomsten kunnen consumenten in die gevallen steeds opnieuw gebruik blijven maken van het verstrekte krediet en bestaat er een risico dat bij deze consumenten betalingsproblemen zullen ontstaan, doordat de overkreditering in stand moet worden gehouden.
6. Daarnaast hebben wij de volgende tekstuele opmerkingen:
 - op. 19 MvT na 'categorieën' is het wenselijk 'van persoonsgegevens' toe te voegen;
 - op p. 32 MvT onder D tweede alinea, tweede regel na 'specifieke' lijkt het woord 'kenmerken' te zijn weggevalen;
 - op p. 34 MvT, derde regel van boven, wordt verwezen naar paragraaf 3 van het algemeen deel van deze toelichting. Dit moet paragraaf 4 zijn;
 - op p. 34 MvT staat 'artikel 4:31, vierde lid'. Dit moet zijn artikel 4:32, vierde lid'.

Wij danken u voor de mogelijkheid die u heeft geboden om te reageren op de Implementatiewet herziene richtlijn consumentenkrediet en zien de invoering van deze wet met vertrouwen tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Klachteninstituut financiële dienstverlening

mr. E.C. Ruinaard
Voorzitter Geschillencommissie